

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 24/02-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2002 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. Š. P., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. I. G., P., vo veci porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 7 Obo 265/01 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. Š. P. o d m i e t a pre svoju nepríslušnosť na prerokovanie veci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 20. februára 2002 doručené podanie Mgr. Š. P. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. I. G., P., označené ako „Sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky“, ktorým namieta porušenie čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ sa žalobou zo 16. marca 2001 na Krajskom súde v Žiline domáhal zaplatenia pohľadávky z obchodnej činnosti voči spoločnosti Všeobecná ľudová poisťovňa Žilina vo výške 12 007 700 Sk. Keďže vyrubený súdny poplatok vo výške 600 000 Sk ale nebol schopný uhradiť, požiadal o oslobodenie od neho podľa § 138 Občianskeho zákonníka. Uznesením sp. zn. 16 Cb 136/01 Krajský súd v Žiline rozhodol, že sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznáva. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ v zákonnej lehote odvolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky, avšak tento svojím uznesením sp. zn. 7 Obo 265/01 z 29. októbra 2001 rozhodnutie Krajského súdu v Žiline potvrdil. V takomto postupe videl sťažovateľ „zásadné pochybenie Najvyššieho súdu“ narušujúce jeho základné práva a slobody. V dôsledku toho požiadal, aby ústavný súd v konaní o jeho sťažnosti podľa čl. 127 ústavy rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 7 Obo 265/01 zo dňa 29. 10. 2001 porušil ústavné právo Mgr. Š. P., B. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 úst. zák. č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd, čl. 38 ods. 2 úst. zák. č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na právo na prístup k súdnej ochrane svojich práv rozhodnutím o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky – uznesenie sp. zn. 7 Obo 265/01 zo dňa 29. 10. 2001.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania ako i primerané finančné zadost'učinenie vo výške 100 000 Sk.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ústavy (a od 1. januára 2002) oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd (upravených v ústave), alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd

nerozhoduje iný súd. Z konania o sťažnostiach nemožno vylúčiť ani postup všeobecných súdov Slovenskej republiky, ak v jeho dôsledku došlo k porušeniu niektorého zo základných práv alebo slobôd fyzickej osoby alebo právnickej osoby ako účastníka súdneho konania (čl. 46 až 50 ústavy) a ak tomuto základnému právu alebo slobode iný súdny orgán Slovenskej republiky neposkytuje účinnú právnu ochranu na základe právneho prostriedku nápravy priamo dostupného sťažovateľovi. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa preto ústavný súd skúmal jej zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ako aj prípadné dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Medzi tie podmienky konania, ktoré ústavný súd pravidelne skúma pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti, patrí aj jeho príslušnosť na jej prerokovanie a rozhodnutie, pretože na konanie a rozhodovanie o porušení základných práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby je oprávnený len vtedy, ak im ochranu neposkytujú všeobecné súdy (čl. 127 ústavy – „ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd“).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa preto zisťoval, či účinnú ochranu tomu základnému právu, porušenie ktorého namietal (t. j. právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s ďalšími označenými právami), neposkytujú všeobecné súdy na základe dostupných opravných prostriedkov. Z obsahu sťažnosti ústavný súd zistil, že hoci sťažovateľ na ochranu svojho práva využil odvolanie proti uzneseniu prvostupňového súdu o zastavení konania podľa § 201 Občianskeho súdneho poriadku, nevyužil však dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok podľa § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.

Dovolanie z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (odňatie možnosti konať pred súdom účastníkovi konania) bolo v prípade navrhovateľa prípustné a v súlade s § 243b ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ho možno považovať za účinný právny prostriedok nápravy namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Pri hodnotení účinnosti tohto opravného prostriedku ústavný súd zohľadnil aj judikatúru všeobecných súdov (vrátane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky), podľa

ktorej „Ak okresný a krajský súd zastavili konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, hoci pre takýto záver neboli dané dôvody, zabránili tým žalobcovi, aby jeho žalobný návrh bol posudzovaný meritórne, čím bol zároveň naplnený tvrdený dovolávací dôvod podľa ust. § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku“, takže „zastavenie konania pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., hoci pre tento postup nebol zákonný dôvod, je odňatím možnosti účastníkovi konať pred súdom podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku“, t. j. „...domáhať sa ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené u prvostupňového súdu na súde vyššieho stupňa, a to na základe riadneho opravného prostriedku“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 70/93 uverejnený v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky 5-6/1997, č. 50).

Vychádzajúc z uvedeného pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa bol ústavný súd nútený konštatovať, že tento mal k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy označeného základného práva, ktorý mu bol prístupný v systéme všeobecného súdnictva, a to dovolanie podľa § 236 Občianskeho súdneho poriadku. Jeho nevyčerpanie nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ústavy. Keďže ústavný súd je o namietanom porušení základného práva alebo slobody navrhovateľa v konaní o sťažnosti oprávnený konať len vtedy, ak ochranu tomuto právu neposkytuje iný orgán, a keďže v tomto prípade mal sťažovateľ k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy ním namietaného porušenia základného práva na právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde bolo treba jeho sťažnosť odmietnuť pre nepríslušnosť ústavného súdu (podobne ústavný súd rozhodol v prípadoch sp. zn. II. ÚS 13/00, I. ÚS 52/00, II. ÚS 31/00).

Vzhľadom na túto skutočnosť bolo už bez právneho významu zaoberať sa aj namietaným porušením ďalších základných práv a slobôd (čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd), tak ako to sťažovateľ požadoval vo svojej sťažnosti.

Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že jeho stanovisko k vyčerpaniu dovolania v prípade porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy zastavením konania už bolo uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky za rok 2000.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2002